

Boganmeldelser.

K. RIIS-HANSEN. **Samfundsøkonomien i Grundtræk.**
Kbhvn. 1911. (G. E. C. Gad). 267 S.

Der er maaske ikke noget Fag, der efterhaanden har haft saa mange Navne som Nationaløkonomien, ligefra Katallaktik og lignende vanskelige Ord til Socialøkonomik og Samfundsøkonomi. Men i Modsætning til sin uciviliserede Slægtning, Sociologien, har Nationaløkonomien dog efterhaanden erhvervet sig et fast og sikkert Omraade med temmelig klare Grænser, og den der aabner en moderne nationaløkonomisk Lærebog, vil være forberedt paa at finde en nogenlunde bestemt Stofmængde, hvilken Titel Bogen nu end har. I saa Henseende vil man heller ikke blive skuffet ved Læsningen af Riis-Hansens Bog. Man kan undertiden ønske Ordningen af Emnerne en lille Smule ændret, man kan f. Eks. spørge, om ikke alt, hvad der vedrører Kooperation, burde være samlet paa ét Sted, man kan ogsaa undertiden ønske, at Forfatteren vilde føre Læseren lidt længere frem gennem det Vildnis af Vanskeligheder, som findes saa mange Steder i Nationaløkonomien og vil findes saalænge der er videnskabelig Livskraft i dette Fag; man vil ønske dette endnu mere, naar man ser hvor sikker en Haand han har, og hvor klart hans Overblik er. Men i Hovedsagen vil man finde, at Bogen yder af Stof, hvad der kan sammenfattes i en Lærebog paa 267 Sider.

Boganmeldelser.

K. RIIS-HANSEN. **Samfundsøkonomien i Grundtræk.**
Kbhvn. 1911. (G. E. C. Gad). 267 S.

Der er maaske ikke noget Fag, der efterhaanden har haft saa mange Navne som Nationaløkonomien, ligefra Katallaktik og lignende vanskelige Ord til Socialøkonomik og Samfundsøkonomi. Men i Modsætning til sin uciviliserede Slægtning, Sociologien, har Nationaløkonomien dog efterhaanden erhvervet sig et fast og sikkert Omraade med temmelig klare Grænser, og den der aabner en moderne nationaløkonomisk Lærebog, vil være forberedt paa at finde en nogenlunde bestemt Stofmængde, hvilken Titel Bogen nu end har. I saa Henseende vil man heller ikke blive skuffet ved Læsningen af Riis-Hansens Bog. Man kan undertiden ønske Ordningen af Emnerne en lille Smule ændret, man kan f. Eks. spørge, om ikke alt, hvad der vedrører Kooperation, burde være samlet paa ét Sted, man kan ogsaa undertiden ønske, at Forfatteren vilde føre Læseren lidt længere frem gennem det Vildnis af Vanskeligheder, som findes saa mange Steder i Nationaløkonomien og vil findes saalænge der er videnskabelig Livskraft i dette Fag; man vil ønske dette endnu mere, naar man ser hvor sikker en Haand han har, og hvor klart hans Overblik er. Men i Hovedsagen vil man finde, at Bogen yder af Stof, hvad der kan sammenfattes i en Lærebog paa 267 Sider.

Forfatteren har et saa godt Navn blandt de yngre Nationaløkonomer, at det strengt taget er overflødigt at anbefale Bogen. Den er først og fremmest udarbejdet med hans Docentvirksomhed ved Landbohøjskolen for Øje, men vil ogsaa kunne bruges i andre Kredse, og vil specielt være velkommen ved statsvidenskabelige Studerendes Begynderstudium.

Bogen begynder med en kort Oversigt over Nationaløkonomiens Udvikling, hvori en Del betydningsfulde Navne passerer Revue. Man savner i denne Sammenhæng et Navn som Jevons', hvis Tankegang Forfatteren iøvrigt er saa fortrolig med, og som i Eftertidens Historieskrivning sikkert vil veje langt mere end f. Eks. Ch. Gide, der maaske ikke vilde være kommen med, naar man ikke overhovedet trængte til at faa et Navn fra den fattige franske nationaløkonomiske Litteratur.

Forfatteren fortsætter derefter med en Redegørelse for Befolkningsspørgsmaalet, idet han giver en Udsigt over Hovedbevægelserne i det 19. Aarhundrede, og han fortsætter med en kort Fremstilling af Værdilæren, med Grænsenyttelæren som Udgangspunkt. I begge disse Afsnit søger han at klargøre Fremstillingen ved nogle matematiske Figurer, der f. Eks. antyder Afhængigheden mellem Befolkningstætheden og Udbyttet pr. Individ, eller viser Grænsenyttens Aftagen med Forraadet ved forskellige Arter af Varer.

Disse to Afsnit afgiver Grundsynspunkterne for hele den følgende Fremstilling af Nationaløkonomiens Hovedsætninger. Denne Fremstilling har det Fortrin, at den stadig fører Læseren til at se Problemerne; kun savner man, som foran antydet, af og til en Antydning af de Linier, man maa følge ved disse Problemers Løsning, hvad enten denne nu ligger langt ude i Horisonten eller allerede er en fuldbyrdet Kendsgerning, hvad enten den væsentlig kun har akademisk Interesse eller har mere reel Betydning. Saaledes f. Eks. naar det drejer sig om Handel mellem to Personer, der ikke har nogen forud

aftalt Pris at holde sig til, eller Fastsættelsen af Arbejdslønnen under forskellige Forholds Indflydelse. Og da Forfatteren har beskæftiget sig saa meget med Jordrentespørgsmaalet, kunde man ogsaa paa dette Punkt have ønsket noget fyldigere Besked, om hvad han mener om Jordrentebeskatningen som socialt Universalmiddel.

Men disse Indvendinger skal ikke tilsløre det Hovedindtryk, man faar ved at gennemgaa denne Bog. Det er i det højeste kun sine egne Bøger, man ikke kan finde noget at udsætte paa. Og overfor det lidet, man savner, skal man ikke glemme det meget, der findes.

Harald Westergaard.

OTTO SCHWARZ. **Diskontopolitik**, Gedanken über englische, französische und deutsche Bank-, Kredit- und Goldpolitik. Eine vergleichende Studie. Leipzig (Duncker & Humblot). 1911. (6 Mk.).

Som man vil se af Titlen, kommer Forf. ud fra Diskontopolitiken ind paa mere almindelige Betragtninger over det moderne Bankvæsen i de tre Hovedlande. Det er i Virkeligheden ogsaa en Mængde bankpolitiske Spørgsmaal, Forf. gaar ind paa, som f. Eks. Betimeligheden af Adskillelse mellem Deposito- og Emissionsbanker i Tyskland, Skabelsen af billig Kredit for den mindre Industri o. s. v. Her maa man dog indskrænke sig til at referere Forf.'s Hovedsynspunkt.

I Værdsættelsen af de tre Landes Diskontopolitik kommer Forf. til det Resultat, at Banque de France's Politik, at holde en konstant Diskonto, maa foretrækkes for de to andre Hovedbankers, og at disse maa stræbe efter at følge Banque de France's Eksempel, selv om det ogsaa skal koste dem noget. Da Englands og Tysklands Guldbeholdninger er forholdsvis smaa, og da man i disse Lande saa godt som aldrig anvender en Guldpræmiopolitik — dette Ord taget i sin vide Betydning —, selv